

Onderwerp: Plan van aanpak energiearmoede

Datum: 12 juli 2022

Portefeuillehouder: Matthijs Sikkes-van den Berg

Team: Ruimtelijk beleid

Steller: M. Schmid

+31 203144719

Markus.Schmid@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

De gemeenteraad heeft in 2021 met de Transitievisie Warmte 2021-2026 een basis gelegd voor een aanpak om samen met inwoners de wijken en buurten van het gas af te halen. In de visie wordt de nadruk gelegd op een inclusieve warmtetransitie: "De energietransitie moet voor iedereen betaalbaar zijn en de transformatie slaagt alleen als iedereen mee kan doen." Door de oorlog in de Oekraïne en de energiecrisis wordt ineens alles duurder. Met name de prijsstijgingen voor gas en elektra zijn exorbitant, een groeiende groep mensen komt hierdoor in de problemen. Deze omstandigheden vragen nu om actie.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 12 juli 2022

Samenvatting

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft al een eenmalige bijdrage aan huishoudens met energiearmoede beschikbaar gesteld. Diemen heeft besloten om deze eenmalige energietoeslag van € 800,- te geven aan alle zelfstandige huishoudens met een inkomen tot 130% van het minimum inkomen. De toeslag wordt op dit moment uitgekeerd. Daarnaast stelt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties € 451.376,- beschikbaar via een specifieke uitkering (SPUK) voor extra acties tegen energiearmoede in 2022 en 2023. Met het voorliggende plan van aanpak werken we uit hoe we deze middelen gaan inzetten. We richten ons hierbij vooral op minima, lage middeninkomens en zo mogelijk ook op studenten.

Het plan van aanpak sluit aan op geldend gemeentelijk beleid, met name de Transitievisie Warmte (TVW). Op de langere termijn is het doel om de Diemer woningvoorraad energetisch te verbeteren. Buurten en wijken moeten worden geïsoleerd en gaan uiteindelijk van het gas af. In dit Plan van aanpak energiearmoede laten we zien welke accenten we nú willen zetten om onderdelen uit de TVW - ons 'masterplan' - te versnellen.

In Diemen gaan we energiearmoede bestrijden via drie sporen:

- I. Nu direct: financiële ondersteuning minima (eenmalige energietoeslag van 800,-)
- II. Najaar en winter: acties energiebesparing
- III. Lang lopend: Transitievisie warmte: isolatie en wijkuitvoeringsplannen

I. Nu direct: financiële ondersteuning minima

De eenmalige energietoeslag van 800,- wordt momenteel al uitgekeerd door sociale zaken. Hieronder gaan we daarom alleen in op het tweede en derde spoor.

Deze actie is gericht op minima.

II. Najaar en winter: acties energiebesparing

a) Informeren over energiebesparing

- Programma in buurtkamers

We organiseren zes laagdrempelige fysieke bijeenkomsten in de buurtkamers en buurtcentra (Rode Kruislaan, Beukenhorst). Hierin komen thema's rondom de hoge energierekening aan bod.

Deze actie is gericht op minima.

- Informeren over energie besparen

Onze collega's van communicatie zijn momenteel al voorbereidingen aan het treffen voor een Diemer energiebesparingscampagne. Er wordt onder de aandacht gebracht wat je kan doen om energie te besparen en welke ondersteuning men daarbij kan krijgen. Binnen de campagne zullen ook uitingen worden geproduceerd die aansluiten bij de energiearmoede-doelgroep.

Deze actie is gericht op alle Diemenaren, met extra aandacht voor minima.

b) Pilot: energie besparen met een app

Pilotproject met Rochdale, Huurdersvereniging Diemen en Techem (installatiebedrijf) voor een 'energieapp' in Ruimzicht: bewoners van 577 flats van Rochdale krijgen inzicht in hun warmtegebruik. Zo krijgen zij meer grip op de energiekosten, wat een impuls kan geven om energie te besparen.

Deze actie is gericht op bewoners van de betreffende panden (lage middenklasse en minima).

c) Witgoed regeling

Witgoed staat gedurende het hele jaar aan in een woning en biedt daardoor mogelijkheden voor een seizoenonafhankelijke besparing. De besparing die behaald kan worden door een ouder model te vervangen door een energiezuinig model, is € 99,- per jaar.

We maken gebruik van een cadeaubonsysteem dat beschikbaar wordt gesteld via het regionaal energieloket (REL). De gemeente kan op deze manier huishoudens met energiearmoede een cadeaubon geven voor de aankoop van een nieuwe koelkast of wasmachine.

Deze actie is gericht op minima.

d) Cadeaubonnen voor studenten (actie onder voorbehoud)

We willen we een actie met cadeaubonnen voor kleine energiebesparende maatregelen voor studenten organiseren. Studenten krijgen dan een cadeaubon t.w.v. € 70,- aangeboden die zij vervolgens via een webshop kunnen verzilveren. Bij de producten die aangeschaft kunnen worden horen waterbesparende douchekoppen, LED lampen, radiatorfolie en tochtstrips. De actie staat onder voorbehoud gepland voor begin 2023. Eerst moeten we een duidelijk (financieel) beeld krijgen van het verloop van de witgoedregeling.

Deze actie is gericht op studenten.

e) Energiecoaches en fix brigade

- Energiecoaches

De energiecoaches zijn al operationeel in Diemen. Het gaat om vrijwilligers die huisbezoeken brengen om mensen te informeren over energiebesparing. Er zijn sinds december 2021 in Diemen 10 energiecoaches actief, deze hebben tot juni 2022 al ruim 90 gesprekken gevoerd. In het kader van dit plan van aanpak is de opdracht aan het externe bureau SME per 1 mei 2022 met een jaar verlengd. SME blijft de energiecoaches begeleiden en gaat de activiteiten intensiveren.

Deze actie is gericht op de lage middenklasse en minima.

- Fix brigade

Het doel is om een fix brigade in Diemen op te zetten. We hebben hiervoor capaciteit beschikbaar gemaakt en er is reeds begonnen met de voorbereidingen. Een fix brigade is een onderhoudsdienst voor klussen op het gebied van energiebesparing en aanverwante onderwerpen (vochtigheid, ventilatie). De energiecoaches informeren en adviseren, een fix brigade voert daadwerkelijk klussen uit. De klussen kunnen tegen (geringe) betaling of bij lage inkomens gratis worden uitgevoerd.

Deze actie is gericht op de lage middenklasse en minima.

f) Isolatieprogramma gericht op laagste energie labels

- Nationaal Isolatieprogramma (NIP)

Om mensen te helpen bij het isoleren van hun woning komt het kabinet met het Nationaal Isolatieprogramma om slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen snel en slim aan te pakken. Het Nationaal Isolatieprogramma richt zich op het verbeteren van woningen met slechte energielabels (de labels E, F en G). Het doel is om in heel Nederland 2,5 miljoen woningen te isoleren. Het NIP en dit plan van aanpak tegen energiearmoede grijpen in elkaar: hoe kunnen we woningen van mensen met een laag inkomen als eerste verduurzamen?

Met welke regels het Rijk komt en welk budget beschikbaar komt is nog onduidelijk. We hebben al capaciteit vrijgemaakt voor dit programma. Zodra de regeling van het Rijk volledig bekend is wordt dit in een apart plan van aanpak nader uitgewerkt.

Deze actie is gericht op Diemenaren met een slecht geïsoleerd huis.

III. Lang lopend: Transitievisie warmte en wijkuitvoeringsplannen

g) Wijkuitvoeringsplannen

In de Transitievisie Warmte is een twee sporen-beleid uitgestippeld:

- 1) In wijkuitvoeringsplannen worden op wijk- en buurniveau alternatieven bepaald voor aardgas,
- 2) tegelijk wordt er gewerkt aan de isolatie van woningen.

De isolatie van energetisch slechte woningen komt met het Nationaal Isolatieprogramma in de versnelling zoals eerder omschreven. In de wijkuitvoeringsplannen bepalen we samen met inwoners, bedrijven en organisatie welke optie de beste is om van het gas af te gaan. Sinds juni 2022 heeft Diemen een warmteregisseur aangesteld die de taak heeft om de Diemer warmtetransitie vorm te geven. De functie wordt ingevuld door een duo bestaande uit Marian Prins en Siem Goede.

h) In gesprek met woningcorporaties en particuliere verhuurders

Er wordt al op verschillende niveaus samengewerkt met de in Diemen actieve woningcorporaties Rochdale, Lieven de Key, Stadgenoot en De Alliantie. Deze samenwerking gaan we versterken. Met particuliere verhuurders zoals Amvest, Vesteda en BouwInvest gaan we in het kader van wijkuitvoeringsplannen het gesprek aan over duurzaamheidsambities en strategieën voor het verduurzamen van de woningvoorraad.

i) Zelf energie opwekken voor minder draagkrachtigen

Door de exorbitante stijging van de stroomprijzen is het slim om zelf stroom op te wekken. De aanname is hierbij wel dat het aanschaffen van eigen zonnepanelen voor het grootste deel van onze doelgroep een brug te ver is. Veel mensen wonen in een huurwoning en hebben geen eigen dak. Anderen hebben simpelweg geen geld over om te investeren. Als onderdeel van dit plan van aanpak gaan we kijken of we hier een draai aan kunnen geven door een koppeling te maken tussen onze gemeentelijke duurzaamheidslening en een zonne-coöperatie zoals EcoStroom Diemen. Als blijkt dat hier een heldere en toepasbare propositie ontstaat, dan wordt een aanbod richting de doelgroep verder ontwikkeld.

Planning en begroting

De plannen worden voornamelijk gedurende het najaar '22 en de winter '23 uitgerold. Inmiddels kregen we al wel te horen dat de termijn voor de besteding van de SPUK gelden wordt verlengd tot 31 december 2023.

Voor de uitvoering is een bedrag van circa € 451.376 (incl. BTW) gemoeid, overeenkomstig de SPUK subsidies die het Rijk aan Diemen verstrekt. De grootste budgetten zijn gereserveerd voor de witgoedregeling en de pilot met een fix brigade.

Informeren gemeenteraad

De gemeenteraad heeft met het vaststellen van de Transitievisie Warmte al aangegeven veel belang te hechten aan een inclusieve warmtetransitie: iedereen moet in staat zijn om mee te doen. In het coalitieakkoord 'Diemen met elkaar en voor elkaar' zijn zelfs concrete aandachtspunten geformuleerd om energiearmoede tegen te gaan:

- We helpen mensen met hun energiecontract;
- Vervanging van energie slurpend witgoed;
- De Diemer fix brigade helpt je verduurzamen;
- We laten óók minder draagkrachtigen energie opwekken.

Daarom is het belangrijk om de raad goed te informeren over de voortgang van dit plan van aanpak. Dit kan tussentijds, tijdens een bijeenkomst van de commissie fysiek domein, en ook raadsbreed via informatiebrieven. De eerste brief willen we versturen in januari 2023, de tweede in mei 2023. Met name tijdens de tweede evaluatie zal aandacht worden besteed aan de vraag hoe er structureel en langdurig gewerkt gaat worden aan het bestrijden van energiearmoede.

Ter inzage in iBabs

- Plan van aanpak energiearmoede

- EINDE -